

LAWO
CLASSICS

INTO
THE VOID

EIVIND BUENE
POING | THE NORWEGIAN WIND ENSEMBLE |
CHRISTIAN EGGEN - CONDUCTOR

INTO THE VOID

Det er ikke alltid den første ideen er den beste. Men av og til er det lurt å satse alt på den første innskytelsen. Det var det jeg gjorde da Det Norske Blåseensemble spurte om jeg ville skrive et verk for ensemblet; min første tanke var å lage et verk med trioen POING som solister. En åpenbar grunn er at musikerne i POING er briljante på sine respektive instrumenter. For meg var en annen grunn like viktig: Jeg tror det årelange vennskapet og den lange rekken av samarbeidsprosjekter vi har gjort, åpner for nye musikalske samarbeidsformer og klanglige muligheter. Vi har alle arbeidet i et bredt felt av ulike musikkmiljøer, og på mine vandringer mellom samtidsmusikk og improvisasjon,

populærmusikk, folkemusikk og klassisk musikk, er det påfallende ofte jeg treffer på en av de tre musikerne i denne trioen. Derfor er det ingen annen måte å beskrive arbeidet med *Into the Void* på enn den helt personlige. Musikerne i POING er blant mine beste venner, og de har spilt musikken min helt siden vi studerte sammen i Oslo på nittitallet. Jeg har lyttet til dem, både som ensemble og solister, på en lang rekke konserter og i en utrolig bredde av genrer som jeg ikke engang har tenkt å begynne å ramse opp her. Vi har spilt sammen i bryllup og begravelse (i alle fall i bryllup), jeg har fått sparken fra grupper vi har hatt sammen (med god grunn, gitt min mangel på instrumental virtuositet), vi har

spilt buskis-bossanova om sommeren og lowbrow-Schubert om vinteren. Så da jeg satte meg ved skrivebordet en gang i 2007 for å tenke på dette verket, var én ting helt klart: Jeg hadde ikke lyst til å skrive et verk for saksofon, akkordion, bass og ensemble; jeg ville skrive for Rolf-Erik, Frode, Håkon og Det Norske Blåseensemble. Et stykke for menneskene, ikke instrumentene. Når POING i tillegg har hatt et langvarig samarbeid med trommeslageren Per Oddvar Johansen, var det en naturlig sak å involvere ham i arbeidet. Ikke minst ettersom jeg har beundret spillet hans siden første gang jeg hørte ham, da jeg var 16-17 år. Dirigenten, Christian Eggen, har også hatt en helt spesiell plass i mitt yrkesliv: Jeg var nyklekket fra Norges musikkhøgskole da jeg fikk lov til å være huskomponist i Oslo Sinfonietta i to år, med Christian som kunstnerisk leder. Siden har vi samarbeidet mange ganger, og jeg har alltid satt pris på hans nysgjerrighet og musikalske overblikk.

Det er vanskelig for meg å redegjøre for de ulike prosessene og kompositoriske valgene bak musikken i *Into the Void*. Jeg tror det har med tillit å gjøre. Verket har vokst frem, organisk, i en atmosfære av prøving og feiling, utforskning og læring. Det finnes ikke noe enhetlig 'grunnmateriale', jeg har tatt meg frihet til å følge vidt forskjellige

musikalske ideer og impulser. Vi begynte med et par løse prøver sammen med ensemblet, hvor DNBE i løpet av kort tid spilte seg sammen med POING og kom inn i en flyt hvor komposisjon og improvisasjon kunne møtes. Denne kombinasjonen var ikke ny for meg; Jeg har laget flere verk i dette skjæringspunktet mellom det improviserte og det komponerte. Det første var *Objects of Desire*, en Fender Rhodes-konsert skrevet i 2000 for Christian Wallumrød og Oslo Sinfonietta. I 2004 laget jeg *Asymmetrical Music*, for Ingar Zach, Ivar Grydeland og ensemble. *Into the Void* ble urfremført i 2008, og representerer en ny skala for dette arbeidet: et ensemble med 24 musikere, fire solister og én time musikk. Det er noe roman-aktig ved formen: Overfloden av detaljer som oppstår, vendepunktene, kontrastene. Jeg har benyttet meg skamløst av et bredt spekter av musikalske uttrykk i ett og samme verk: Fra fugleaktig flokk-musisering via rytmisk drevne riff til store klangflater og komplekse samspill mellom solister og ensemble. Og det er første gang jeg forsøker å inkorporere elementer preget av populærmusikken jeg har arbeidet med i band-sammenhenger, innenfor rammene av et verk i europeisk tradisjon. Kort fortalt: Jeg har latt trangten til å blande ulike musikkformer få fritt utløp i *Into the Void*.

Tittelen antyder det rommet som oppstår der notene slutter og samspillet mellom musikere fortsetter. For en komponist er dette på samme tid et skremmende tomrom og en forlokkende mulighet. For det er jo sånn at en improviserende musiker kan gripe intensiteten i øyeblikket på en annen måte enn komponisten, som sitter ved skrivebordet og arbeider i ytterkanten av musikkens tidsflyt. På den annen side kan komponisten forme lange tidsforløp på en annen måte enn det en improviserende musiker kan gjøre. Men det viktigste for meg er dette: at verket må gjenskapes for hver enkelt fremføring – i en radikal versjon av ideen om tolkning. Målet mitt er å utfordre ikke bare meg selv som komponist, men også utøverne, som må finne nye veier og muligheter for hver gjennomspilling av verket. Den versjonen lytteren opplever på denne innspillingen, ble skapt i løpet av et par hektiske dager i Rainbow Studio, Oslo, i oktober 2012. Og der og da var dette den beste og sanneste virkeliggjørelsen av musikken.

Into the Void skiller seg fra *Objects of Desire* og *Asymmetrical Music* på et viktig punkt: Der disse hadde et gjennomkomponert partitur, består *Into the Void* av en tekst som beskriver forløpet og samspillet mellom solister og ensemble. Det er denne teksten, inndelt i seks kapitler, som er verkets 'partitur', mens notematerialet oppstår som

footnoter til teksten. I åpningen finnes det nesten ingen tradisjonell notasjon, men mot slutten av verket får de noterte partiene mer vekt – uten at det nødvendigvis er mulig å høre hva som er notert og hva som er improvisert. Dette er nok et resultat av min trang til å eksperimentere med musikalske former og prosesser. Et spørsmål jeg ofte stiller meg er: Hva skjer dersom...? For *Into the Void* var hypotesen todelt: Hva hender dersom musikken for en såpass stor gruppe mennesker i første rekke består av skriftlige instruksjoner? Og: Hva skjer dersom jeg gir solistene vide fullmakter til å lede ensemblet i et improvisatorisk samspill i real-time? Jeg var spent på om dette kunne gi den musikalske opplevelsen jeg var ute etter. Og når jeg hører på denne innspillingen nå, i sommervarmen 2014, kan jeg konkludere, med like deler stolthet og takknemlighet overfor musikerne, at svaret er ja.

- EIVIND BUENE

INTO THE VOID

It is not always the first idea that is the best, but now and then it is smart to stake everything on that first spark. That is what I did when the Norwegian Wind Ensemble asked if I would compose a work for the ensemble, and my very first thought was that I wanted to write a work with the trio POING as soloists. An obvious reason was that the musicians in POING are brilliant on their respective instruments. But there was a second reason, equally important: I believed that our friendship over many years and the long list of our joint projects could open the way for new forms of musical collaboration. We have all worked in a wide range of musical settings, and moving as I have done between contemporary, improvisational,

popular, folk, and classical music, I have been struck by how often I have encountered one of the three musicians in this trio. Thus, a description of our work with *Into the Void* must necessarily be a personal one. The musicians in POING count among my best friends, and they have played my music from the time we were students together in Oslo in the 1990s. I have heard them, both as a band and as soloists, in countless performances and in an incredibly wide range of genres that won't even start to enumerate here. We have played together at weddings and funerals (at weddings in any case); I have been booted out of groups we formed together (for good reason, given my lack of instrumental vir-

tuosity); and we have played hammed-up bossanova versions in the summer and low-brow Schubert in the winter. So when I sat down at my desk in 2007 to think about this, one thing was completely clear: I was not interested in writing a work for saxophone, accordion, bass, and ensemble; I wanted to write for Rolf-Erik, Frode, Håkon, and the Norwegian Wind Ensemble. A work for the persons, not their instruments. And knowing that POING has had a long-lasting collaboration with drummer Per Oddvar Johansen, it seemed natural to involve him as well, and, all the more, because I have admired his playing since first hearing him when I was around sixteen or seventeen. Conductor Christian Eggen and I have also had a special working relationship. I was a recent hatchling of the Norwegian Academy of Music when Oslo Sinfonietta invited me to serve for two years as house composer, with Christian as artistic director. We have collaborated many times since, and I have always appreciated his curiosity and the breadth of his musical perspective.

It is difficult to explain the various processes and compositional choices behind the music of *Into the Void*. I believe it has to do with trust. The work has grown organically, in an atmosphere of trial and error, exploration and learning. There is no uniform 'ba-

sic material'; I have taken the liberty of following wildly diverging musical ideas and impulses. We began with a couple of loose rehearsals with the ensemble, and it soon meshed with POING in a musical flow of composition and improvisation that subsequently assumed the form of *Into the Void*. This combination was not new to me; I have written a number of works at this intersection of improvisation and composition. The first was *Objects of Desire*, a Fender Rhodes concerto written in 2000 for Christian Wallumrød and Oslo Sinfonietta. In 2004 I composed *Asymmetrical Music* for Ingar Zach, Ivar Grydeland, and ensemble. *Into the Void*, premiered in 2008, represents a new dimension: An ensemble with 24 musicians, four soloists, and one hour of music. In its form, it resembles a novel — in the abundance of detail, the turning points, the contrasts. I have shamelessly employed a broad spectrum of musical expression in one and the same work, from birdflock-like playing via rhythmically driven riffs to ambient expanses of sound and complex interaction between soloists and ensemble. And it is the first time I have attempted to incorporate elements of the popular music I have worked with in the context of a band into the structure of a work in the European tradition. In short: With *Into the Void* I have allowed free

rein to my urge to blend different types of music.

The title suggests a space that opens up where the notes end and the interaction between the musicians continues. For a composer this is, at the same time, a frightening vacuum and an enticing opportunity, knowing that an improvising musician can grab hold of the intensity of the moment differently than a composer sitting at a desk and working on the extreme edge of the music's flow of time. On the other hand, a composer can shape long lapses of time in a manner different from that of an improvising musician. But what is most important for me is this: The work must be recreated in each new performance — in a radical version of the idea of interpretation. My aim is not only to challenge myself as composer, but also the performers, who must find new paths and possibilities for each performance of the work. The version the listener experiences on this recording was created in the course of a few hectic days in October 2012, in Rainbow Studio in Oslo. And then and there it was the truest realization of this music.

Into the Void differs from *Objects of Desire* and *Asymmetrical Music* in one essential point: While the latter have a through-com-

posed score, *Into the Void* consists of a text that describes the progression of interaction between soloists and ensemble. It is this text, divided into six chapters, that is the 'score', while musical notation appears as footnotes to the text. Although there is virtually no traditional notation in the opening, more weight is given to notated parts toward the end, without it being possible to hear exactly what is notated and what improvised. This is probably a consequence of my urge to experiment with musical forms and processes. A question I often ask myself is: What will happen if...? For *Into the Void* there was a two-part hypothesis based on the questions: What will happen if the music for such a large group of musicians consists primarily of written instructions? And what will happen if I give the soloists broad licence to lead the ensemble in improvisational interaction in real time? I was eager to learn if this could lead to the musical experience I was out to find. And listening to this recording now in the warm summer of 2014, I can conclude, with feelings of both pride and gratitude toward the musicians, that the answer is yes.

- EIVIND BUENE

EIVIND BUENE

KOMPONIST | COMPOSER

Eivind Buene (f. Oslo 1973) studerte ved Norges musikkhøgskole fra 1992 til 1998. I 1999 og 2000 var han huskomponist i Oslo Sinfonietta, siden har han arbeidet som freelancekomponist, bosatt i Oslo. Han har skrevet for internasjonale ensembler og institusjoner som Ensemble Intercontemporain, Birmingham Contemporary Music Group og Fondation Royaumont, og musikken hans er blitt fremført i konsertsaler som Centre Pompidou, Berlin Philharmonie og Carnegie Hall. Buene arbeider også med jevne mellomrom med improviserende musikere, og utvikler nye arbeider i skjæringspunktet mellom improvisasjon og klassisk notasjon. Han har en rekke plateutgivelser bak seg, blant annet *Possible Cities/Essential Landscapes*, som han mottok Spellemannspris for i 2012. I tillegg til musikk har Buene skrevet to romaner, og essaysamlingen *Dobbeltliv* ble publisert i 2014.

Eivind Buene (b. Oslo 1973) studied at the Norwegian Academy of Music from 1992 to 1998, and is currently working as a freelance composer in Oslo. He has received commissions from, among others, Ensemble Intercontemporain, Birmingham Contemporary Music Group, Fondation Royaumont, and various Scandinavian orchestras and ensembles. Apart from writing music for soloists, ensembles and orchestras, Buene also frequently engages in collaborations with improvising musicians, developing music at the intersection between classical notation and improvisation.

Buene's music has been performed at prestigious venues including Carnegie Hall, Berlin Philharmonic Hall, and Centre Pompidou, and he is currently writing a work for the new opera in Oslo. He received a Norwegian Grammy for the album *Possible Cities/Essential Landscapes* in 2012. In addition to music, Buene has written critique and essays. He made his literary debut with the novel *Enmannsorkester* in 2010, and he has since published another novel and a collection of essays.

CHRISTIAN EGGEN

DIRIGENT / CONDUCTOR

Christian Eggen (f. 1957) startet sin karriere som pianist. Han debuterte 16 år gammel i 1973, og var i en årrekke blant våre fremste pianister før han begynte å dirigere. I 1988 ble han dirigent for ensemblet Cikada, og siden 1993 har han vært kunstnerisk leder for Oslo Sinfonietta. I dag er han en av Nordens mest profilerte dirigenter, med ny musikk som sitt hovedfelt. Han opptrer med verdens ledende orkestre og ensembler for samtidsmusikk, deriblant Ensemble musikFabrik i Köln og Ensemble Intercontemporain i Paris, og her hjemme er han hyppig gjest i bl.a. Oslo-filharmonien og Kringkastingsorkestret. Listen over CD-innspillinger inkluderer navn som Royal Philharmonic Orchestra og Ensemble Intercontemporain.

Christian Eggen har samarbeidet nært med en rekke av vår tids største komponister; Cage, Xenakis, Dillon, Lachenmann, Lutoslawski, Kurtag, Barrett, Tan Dun, Saariaho og Lindberg.

Også som komponist har Christian Eggen et bredt spekter: På den ene side skrev han musikken til den folkekjære filmen om Ole

Aleksander Filibom-bom-bom, og på den annen side sto han bak musikken til den avantgardistiske åpningen av Gardermoen hovedflyplass i 1998. Hans produksjon omfatter teater- og filmmusikk, kammermusikk, orkestermusikk og elektroakustiske installasjoner.

Som TV-regissør vant han prisen for beste kortfilm under Kortfilmfestivalen i 1987. Han har også fått Spellemannprisen, Lindeman-prisen og Oslo Bys Kunstnerpris. Som årets Festspillmusiker i Bergen 1999 fikk han Musikkritikerprisen. I 2005 ble han tildelt Nordisk Råds Musikkpris sammen med Cikada. Eggen ble tildelt Fartein Valen-prisen 2010.

I 2007 utnevnte Kong Harald Eggen til kommandør av St. Olavs orden.

When Christian Eggen (b. 1957) began his conducting career in 1981 as leader of the Ny Musikk Ensemble, he had already established a highly successful career as a pianist in Norway and abroad. In 1984 he represented Norway at the Biennale for Nordic Soloists, and his recording of Carl Nielsen's piano works was received to great critical acclaim.

Christian Eggen made his international breakthrough as a conductor during the

World Music Days in 1990 and he rapidly became one of Scandinavia's most prominent conductors, especially favoured for his performances of contemporary music. In 1993 he became artistic director of Oslo Sinfonietta, and since 1988 he has been conductor of the Cikada ensemble.

Christian Eggen was the focus of international attention in 1999 following his performance of Kurtágs *Steele* with the Swedish Radio Symphony Orchestra. He collaborates with leading contemporary music ensembles such as Ensemble musikFabrik (Cologne) and Ensemble InterContemporain (Paris), as well as leading symphony orchestras. In 2008 he made his debut with the Orchestra Filarmonica della Scala at the Teatro alla Scala. His long list of recordings with orchestras includes the Royal Philharmonic in London.

Eggen has worked closely with a large number of composers, among them, Cage, Xenakis, Dillon, Lachenmann, Lutoslawski, Kurtág, Barrett, Tan Dun, Saariaho and Lindberg. His own output includes music for film and theatre, chamber music, orchestral works, and electroacoustic compositions and installations.

As principle featured performer at the Bergen International Festival in 1999, he was awarded the Norwegian Music Critics Prize. Eggen has also received the Spellemann Prize, the Lindeman Prize, and the Oslo City Art Award in recognition of his contribution to music in the city of Oslo. In 2005 he and the Cikada group received the Nordic Council Music Prize. He was the recipient of the 2010 Fartein Valen Prize.

In 2007 His Majesty King Harald V appointed Eggen Commander of The Royal Norwegian Order of St. Olav.

POING

POING begynte å spille sammen i 1999 og gruppen ble i utgangspunktet startet for å presentere ny ung norsk samtidsmusikk. Dette er fortsatt en viktig del av POINGs virksomhet, selv om den nå også omfatter nære samarbeid med noen av verdens ledende komponister i alle generasjoner og over hele verden.

POING har blitt nevnt som noen av de viktigste ambassadørene for samtidsmusikk ved at de siden starten har hatt en visjon om å bryte ned de tradisjonelle holdningene til klassisk og samtidsmusikk som en lite kommuniserende konsertform, uten å gå på akkord med dybden i musikken og fremføringens kvalitet. Dette ga POING Norsk Komponistforenings «Årets Utøverpris» i 2009. De tre musikerne er blant verdens fremste utøvere på sine instrumenter, både som utøvere av notert musikk og som improvisatører. Siden oppstarten har POING utfremført mer enn 70 verk av europeiske, asiatiske og amerikanske komponister, og de har samarbeidet med blant andre Michael Finnissy, Rolf Wallin, Terry Riley, Volker Heyn, Richard Barrett og Helmut Oehring.

POING ga høsten 2003 ut sin første CD, *Giants of Jazz*, på eget selskap. CD-en inneholder musikk av Maja S. K. Ratkje, Eivind Buene, Øyvind Torvund og Knut-Olaf Sunde samt en improvisasjon. Albumet fikk svært god mottakelse i norsk og internasjonal presse. I 2006 lanserte de CD nummer to: *Planet POING* (Jazzaway Records) med verker av Maja S. K. Ratkje, Sachiyo Tsurami, Lars Petter Hagen, Aki Asgeirsson og Jexper Holmen. I 2011 ble *Wach auf!* utgitt på Øra Fonogram. *Wach auf!* er et prosjekt i samarbeid med Maja S. K. Ratkje fundert på sanger av Kurt Weill/Bertold Brecht og arbeidersanger og sosialistisk musikk fra hele verden.

Trioen samarbeider jevnlig med andre musikere fra hele verden med bakgrunn fra ulike stilarter – både tradisjonell og moderne musikk. Blant annet har POING samarbeidet med svenske, sveitsiske, nepalske, amerikanske, aserbajdsjanske, mongolske, egyptiske, kinesiske, japanske, indiske, iranske, mauritanske, ivorianske, tanzanianske, irske, færøyske, islandske, finske, peruaniske, brasilianske, baltiske, russiske og spanske musikere.

I 2011 var POING kunstneriske ledere for Ultimafestivalen i Oslo.

POING started playing together in 1999, and have since become one of the leading ensembles for contemporary music in Scandinavia. They have played in clubs and concert halls in most European countries, in the USA, as well as in China and Japan, with more than 70 first performances by composers such as Michael Finnissy, Rolf Wallin, Terry Riley, Volker Heyn, Richard Barrett and Helmut Oehring.

The three musicians are among the world's top performers on their instruments, both as improvisers and as interpreters of notated music. Their unique flexibility results in many untraditional commissions by composers and festivals that go beyond the usual interpretation, interaction and dissemination of contemporary music. For their work in contemporary music, POING were awarded «Performer of the Year» in 2009 by the Norwegian Society of Composers.

In 2003 POING released their first CD *Giants of Jazz*. On this recording they perform pieces by Maja S. K. Ratkje, Eivind Buene, Øyvind Torvund and Knut-Olaf Sunde. The CD also contains a bonus video track with film and music by Nora Wjeck aka Lars Petter Hagen. *Planet POING* (2006) was released on Jazzaway Records

and the CD contains works by Maja S. K. Ratkje, Sachiyo Tsurami, Lars Petter Hagen, Aki Asgeirsson and Jexper Holmen. In 2011 they released *Wach auf!* on Øra Fonogram, featuring their long-time collaboration partner Maja S. K. Ratkje in a programme of Kurt Weill/Bertold Brecht and songs related to socialism and the working-class movement.

The trio collaborates regularly with musicians from around the world, with backgrounds in different styles - from folk and traditional via popular music to experimental styles. POING have collaborated with, among others, Swedish, Swiss, Nepali, Brazilian, American, Azerbaijani, Mongolian, Egyptian, Chinese, Japanese, Indian, Iranian, Mauritanian, Ivorian, Tanzanian, Irish, Faroese, Icelandic, Finnish, Peruvian, Brazilian, Baltic, Sami, Russian and Spanish musicians.

In 2011, POING were artistic directors of the Ultima Festival in Oslo, the largest festival for contemporary music in Scandinavia.

Frode Haltli (f. 1975) begynte å spille trekkspill 7 år gammel etter å ha flyttet fra fødestedet Levanger til Våler i Solør. De neste årene vant han solistklassen på NM i trekkspill 7 ganger, og han ble tildelt

fagjuryens førstepris i finalen av NRK TV's Talentiaden-91. Han studerte akkordeon ved Norges musikkhøgskole og Det Kgl. danske musikkonservatorium, hvor han avsluttet solistklassen i 2000.

Frode ble under Festsspillene i Bergen 2000 kåret til Rikskonsertenes «Årets unge solist 2001». Hans kritikerroste debut-CD *Looking on Darkness* (ECM) mottok Spellemannprisen 2002 i klassen for samtidsmusikk. I 2007 kom *Passing Images* (ECM), som også fikk glimrende kritikker i inn- og utland med Haltlis re-komposisjoner av og improvisasjoner over norsk folkemusikk.

Frode har spilt på festivaler og konserter i Europa, Russland, Amerika og Asia og vært solist med en rekke orkestre over hele verden. Her hjemme har han spilt mye i radio og på TV, spilt på flere CD-er og opptrådt rundt omkring i nesten hele Norge og på de fleste store musikkfestivalene.

Frode spiller i trioen POING med Rolf-Erik Nystrøm på saksofon og Håkon Thelin på kontrabass. Frode spiller også med Trygve Seim (ECM) og norsk folkemusikk med musikere som Gjermund Larsen, Vegar Vårdal og Unni Løvlid.

Frode underviser i akkordeon ved Norges musikkhøgskole.

Frode Haltli (b. 1975, Norway) began playing the accordion at the age of seven. In his early years he won numerous national contests. Haltli studied at the Norwegian Academy of Music, then at the Royal Danish Music Conservatory in Copenhagen, graduating in 2000. In 2001 the Norwegian Concert Institute named him «Young Soloist Of The Year».

Directing his career into explorations of new music, but also interested in experimenting with traditional music and improvisation, he became associated with like-minded musicians, as in the trio POING, and in his collaboration with sax player Trygve Seim on the 2008 release *Yeraz* on ECM.

Haltli has established links with several composers who have written especially for him: Maja Solveig Kjelstrup Ratkje, Bent Sørensen, Rolf Wallin, Atli Ingólfsson, Hans Abrahamsen, Jo Kondo, and Sam Hayden. He has appeared as soloist with several orchestras and worked with string quartets such as the Arditti Quartet and the Vertavo Quartet.

His debut CD *Looking on Darkness* was released on ECM in 2002. He has since released two solo CDs with composed music: *Arne Nordheim Complete Accordion Works* (Simax, 2012) and *Vagabonde Blu* (Hubro, 2014).

On his 2007 recording *Passing Images* (ECM), Haltli is joined by trumpeter Arve Henriksen, violist Garth Knox, and vocalist Maja Solveig Kjelstrup Ratkje, for a selection of lyrical explorations of Norwegian folk themes couched in the form of contemporary improvised music. He has also developed several trans-cultural music projects, in India, China, Japan, North Korea, and Egypt.

Frode Haltli teaches accordion at the Norwegian Academy of Music in Oslo.

Håkon Thelin (f. 1976) studerte kontrabass ved Norges musikkhøgskole. I perioden fra 2007-2011 var han kunststipendiat ved samme sted hvor han arbeidet med prosjektet *En ny klangverden - utvikling av utradisjonelle spilleteknikker på kontrabassen*. Det omfattende teoretiske og praktiske forskningsarbeidet omkring nye spilleteknikker og egne komposisjoner kan leses på nettstedet www.haakonthelin.com.

Håkon spiller jevnlig med de anerkjente samtidsmusikkensemblene Ensemble musik-Fabrik og Ensemble Modern, i tillegg til hans faste samarbeidspartnere Rolf-Erik Nystrøm og Frode Haltli i POING. I forbindelse med sin utforskning av musikk i krysningspunktet mellom folkemusikk og samtidsmusikk jobber han tett med folkesange-

ren Unni Løvlid. Sammen fremfører de både folketoner og nykomponert musikk. Duo'en gav ut platen *Lux* på Grappa Musikkforlag våren 2013.

Håkon arbeider også som komponist, hvor han har særlig fokusert på å utvikle repertoaret for kontrabassen. I 2011 gav han ut solo-CD-en *Light* med egne komposisjoner for instrumentet, og platen ble hedret med Spellemannprisen i klassen for samtids-musikk.

Håkon underviser i fag knyttet til komposisjon og improvisasjon ved Norges musikkhøgskole.

Håkon Thelin (b. 1976) studied at the Norwegian Academy of Music. He currently performs with the ensembles Oslo Sinfonietta and POING, and also regularly with Ensemble Modern and Ensemble musikFabrik.

As one of the premier double bass interpreters of contemporary music of his generation, his main interest lies in contemporary and folk music, and in the sonic exploration of overtones, microtonality and just intonation. This is expressed in his own compositions as well as in his collaboration with Norwegian folk singer Unni Løvlid. The duo released their first record *Lux* on the Grappa label in 2013.

Håkon regularly plays recitals of contemporary music and composes extensively for double bass. The 2004 solo release *A Preference to Other Things* presented works by Iannis Xenakis, Bent Sørensen and Jacob Druckman. In 2011, he released his second solo CD *Light*, featuring his own compositions. His third solo CD *Folk* is to be released in 2014 on the label Atterklang.

From 2007-2010 Håkon was employed as artistic research fellow at the Norwegian Academy of Music with the project *A new world of sounds - advancements in contemporary double bass techniques*. Here, he specifically worked on the music and techniques of Italian bass player and composer Stefano Scodanibbio, exploring sounds and creating new techniques to be used in his own music. A CD with duos performed by Håkon and Stefano Scodanibbio was released on the Atterklang label in 2014.

Together with Knut Guettler he has also presented groundbreaking research on multiphonics on the double bass. The research, together with an extensive investigation into new playing techniques and composition, is presented on the website www.haakontheelin.com.

Håkon currently teaches subjects related to composition and improvisation at the Norwegian Academy of Music.

Rolf-Erik Nystrøm (f. 1975) er en av de internasjonalt ledende saksofonister uansett sjanger, men særlig innen samtidsmusikk, improvisasjon og evne til å ta opp i seg nye uttrykk og sjangre, med sitt eget særegne uttrykk. Han har utviklet saksofonen i helt nye retninger. Nominert til Nordisk Råds Musikkpris 2011. Ga ut sin første soloplate i 2006 på Aurora. Solist flere ganger med Oslofilharmonien, KORC, Sveriges Radios Symfoniorkester, og orkestrene i Bergen, Stavanger, Basel, Colombo, Helsinki, Nord-Norge, Niteroi, Oslo Sinfonietta etc. De Unges Lindemanpris 2005, Rikskonsertenes lanseringsstøtte i 2001. Har skrevet musikk til filmer, tv, teater og dans, bl.a. med Polish Dance Theatre og NRKs Prøysen-dokumentarserie. Har spilt konserter i 50 land på 4 kontinenter, vært med på over 100 plater og fått skrevet til seg og urframført over 100 verker. Nye verker skrives av S. Lyder Kahrs og Bent Sørensen. Diplomutdannet ved Norges musikkhøgskole, hvor han foreleser i estetikk og komposisjon. Statens Arbeidsstipend i 2005-2006 og 2010-2012. Samarbeid med noen av verdens ledende

musikere, komponister, forfattere (J. M. Coetzee) & arkitekter (R. Piano). Årets Utøver med POING fra Norsk Komponistforening 2009. Årets Folkemusikkplate 2009 i Aftenposten med Seven Winds. Statens Kunstnerstipend 2004-2005 og 2010-2012. Utnevnt til Æresmusiker av Tadjikistan for arbeidet med falak. Han ga ut sin første soloplate, nominert til Spellemannspris 2006, til strålende kritikker fra anmelderne i de største norske avisene. Del av gruppen POING.

Rolf-Erik Nystrøm (b. 1975) is a saxophonist & composer. He was nominated for the Nordic Council Music Prize in 2011 (previous nominees have been, among others, Bjørk, Kaija Saariaho, Esa Pekka Salonen, Jan Garbarek & Christian Lindberg). About Nystrøm the jury wrote: *In spite of his young age, Nystrøm is one of Norway's most award-winning and internationally active musicians. His unique technical ability gives him a control of timbre that obliterates most people's notions of what is possible on a saxophone, to a degree that makes the saxophone an instrument almost subordinate to his personal expression.*

Nystrøm has on several occasions performed as soloist with the Oslo Philharmonic and a

number of other orchestras and ensembles. In addition, he collaborates with leading performers of international folk music (Senegal, South Africa, Tajikistan, Egypt, Brazil, Ivory Coast, China, Norway, Sri Lanka) touring the world with them. Far from being a superficial cross-over artist, he makes his mark by an unusual ability to orient himself to new musical situations, and to be 'in the style' and contribute with personal, pioneering expression. As a member of POING, he has played concerts in 50 countries on 4 continents, contributed to more than 100 albums, and premiered more than 100 works for saxophone written by some of the world's leading contemporary composers, among others, Francesconi, B. Sørensen, R. Wallin, and R. Barrett

Rolf-Erik Nystrøm is a professor at the Norwegian Academy of Music.

DET NORSKE BLÅSEENSEMBLE

THE NORWEGIAN WIND ENSEMBLE

Det Norske Blåseensemble anno 1734 er en privat ideell stiftelse opprettet i 2003. Formålet er å videreføre Norges eldste orkester i kontinuerlig drift, på grunnlag av tradisjonen fra «1ste Brigades Musikkorps» eller «Divisjonsmusikken» på Fredriksten festning i Halden. Den musikalske profilen til dette unike ensemblet spenner fra klassisk musikk til jazz, og orkesteret har to satsningsområder: historisk musikk, der stilforståelse og fremføringspraksis utvikles og ivaretas, og samtidsmusikk, der musikken skapes her og nå i grenselandet mellom improvisert og notert musikk. Det er ensemblets ambisjon å være banebrytende innenfor sistnevnte felt, noe som innbyr til grensesprengende musikalsk utfoldelse.

Innen historisk musikk har ensemblet blant annet begeistret publikum med Stian Aare-skjolds arrangementer av Vivaldis *De fire årstidene*, Händels *Messias* og Bachs *Juleoratoriet*.

Det Norske Blåseensemble har også en rekke CD-utgivelser innen ulike sjangrer bak

seg. *Sketches of Spain* under ledelse av Maria Schneider har høstet mange gode kritikker. Kammeroperaen om Edvard Griegs siste dager, *Blue Mountain*, komponert av Justin Dello Joio, mottok glimrende kritikker i internasjonal presse. Det har også blitt flere innspillinger med musikk av Norges marsjkonge Oscar Borg. Av nyere utgivelser kan nevnes jazzsuiten *Tiefenträume* av og med Steffen Schorn, som har ført til internasjonal oppmerksomhet og flere gode omtaler i pressen og på radio, samt suksessen *The Brass From Utopia - A Frank Zappa Tribute*, som har blitt omfavnet både av publikum og av Zappa-familien selv. Deres siste utgivelse, *The Mission* (LAWO Classics 2014), har høstet mange lovord fra presse og publikum.

The Norwegian Wind Ensemble Anno 1734 is a foundation established in 2003 for the purpose of maintaining Norway's oldest orchestra with its unbroken tradition dating back to the «First Brigade Band» or «Division Band» of Fredriksten Fortress in Halden. While the musical profile of this unique ensemble ranges from classical music to jazz, it has two particular areas of interest: historic music, with an emphasis on developing and nurturing an understanding of style and performance practice; and real time music created here and now on the borderline between improvised and notated

music. It is the ensemble's ambition to be trailblazers within the latter area by inspiring groundbreaking musical development.

In the realm of historic music, the ensemble has delighted audiences with Stian Aareskjold's arrangements of A. Vivaldi's *The Four Seasons*, G. F. Handel's *Messiah*, and J. S. Bach's *Christmas Oratorio*.

The Norwegian Wind Ensemble has also released a number of CD recordings featuring diverse genres. *Sketches of Spain* under the leadership of Maria Schneider has received many favourable reviews. Justin Dello Joio's chamber opera *Blue Mountain*, an examination of the final days in the life of Edvard Grieg, garnered glowing reviews in the international press. There have also been a number of recordings of the music of Oscar Borg, the king of Norwegian march music. Among the ensemble's recent releases, *Tiefenträume*, a jazz suite recorded in collaboration with composer Steffen Schorn, has received attention internationally and numerous flattering reviews in the press and on radio, and another successful recording, *The Brass from Utopia - A Frank Zappa Tribute*, has been embraced by audiences and by the Zappa family itself. Their latest release, *The Mission* (LAWO Classics 2014), has received praise from critics and listeners alike.

INTO THE VOID

EIVIND BUENE (*1973)

1. CHAPTER 1
07:46
2. CHAPTER 2
09:06
3. CHAPTER 3
06:51
4. BLACKLIGHT
08:19
5. CHAPTER 4
08:20
6. CHAPTER 5
10:28
7. CHAPTER 6
07:06

LAWO
CLASSICS

LWC1068 © 2014 LAWO © 2014 LAWO CLASSICS
www.lawo.no

CONDUCTOR: CHRISTIAN EGGEN

MUSIKERE / MUSICIANS:

POING:

ROLF-ERIK NYSTRØM: ALT-, SOPRANINO- OG BARYTONSAKSOFFON /
ALTO, SOPRANINO AND BARITONE SAXOPHONES
FRODE HALTLI: TREKKSPILL / ACCORDION
HÅKON THELIN: KONTRABASS / DOUBLE BASS

PER ODDVAR JOHANSEN: TROMMER / DRUMS

THE NORWEGIAN WIND ENSEMBLE:

FLØYTE / FLUTE: LINN CECILIE AASVIK / INGER JOHANNE BERG
OBO / OBOE: ASTRID GUNDERSEN LØNAAS
FAGOTT / BASSOON: CHRISTER BERGBY
KLARINETT / CLARINET: EIRIK JORDAL / ROAR ALNÆS AARUM / THORLEIF BERGBY
BASSKLARINETT / BASS CLARINET: TOR EGILL HANSEN
SAKSOFFON / SAXOPHONE: GEIR HOLM / KRISTIN HAAGENSEN
HORN / FRENCH HORN: ANDRIUS KŠANAS / ALEKSANDER POKRYWKA / BJØRG BØE
TROMPET / TRUMPET: FRANK BRODAHL / MARIUS HALTLI / TORGEIR HAARA
TROMBONE / TROMBONE: TARJEI GRIMSBY / ØYVIND BREKKE / AUDUN BREEN
TUBA / TUBA: ROGER FJELDET
KONTRABASS / DOUBLE BASS: ROGER MORLAND
SLAGVERK / PERCUSSION: ANDRÉ FJØRTOFT / ESPEN OLSEN / TOMAS NILSSON

RECORDED AT RAINBOW STUDIO IN OSLO, 23-25 OCTOBER 2012

EXECUTIVE PRODUCER: HEIDI RAUDE

PRODUCERS: EIVIND BUENE AND CHRISTIAN EGGEN

BALANCE ENGINEER: JAN ERIK KONGSHAUG

EDITING: JAN ERIK KONGSHAUG

MASTERING: THOMAS WOLDEN

BOOKLET NOTES: EIVIND BUENE

ENGLISH TRANSLATION AND EDITING: JIM SKURDALL

BOOKLET EDITOR: HEGE WOLLENG

COVER DESIGN & COVER PHOTO: ANNA-JULIA GRANBERG / BLUNDERBUSS

ARTIST PHOTOS:

HENRIK BECK / ULTIMAFESTIVALEN (EIVIND BUENE PORTRAIT)

TOM SANDBERG (CHRISTIAN EGGEN PORTRAIT)

ELLEN UGELSTAD (POING)

SVEIN A. HALVORSEN (THE NORWEGIAN WIND ENSEMBLE)

THIS RECORDING WAS MADE POSSIBLE WITH SUPPORT FROM: ARTS COUNCIL NORWAY

ALL RIGHTS RESERVED LAWO CLASSICS
LWC1068 TT 58:00 © 2014 © 2014